

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Gf.IV.40.035/2021/18/III.

A felperes:

felperes cím1

A felperes képviselője:

ügyvéd1 cím2

Az alperesek:

alperes1 cím3 I. rendű;

alperes2 cím3 II. rendű;

alperes3 cím4 III. rendű

Az alperesek képviselője:

ügyvéd2 cím5

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperes (146. sorszám alatt)

A per tárgya:

vállalkozói díj megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Zalaegerszegi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

1.G.40.057/2017/143. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 595.300 (ötszázkilencvenötezer-háromszáz) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állami adóhatóság külön felhívására az államnak 815.294 (nyolcszáztizenötezer-kettőszázkilencvennégy) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes mint engedményes keresetében - a felperesi jogelőd és az alperesek között létrejött alvállalkozói szerződések alapján járó díjként, a szerződések semmissége okán - az I. rendű alperest 20.651.352 forint, ebből 8.009.785 forint után 2015. december 16. napjától, 3.322.676 forint után 2016. január 9. napjától, 5.800.000 forint után 2016. június 10. napjától, 3.518.891 forint után 2017. november 3. napjától, a II. rendű alperest 11.400.000 forint annak 2016. június 10. napjától, a III. rendű alperest 5.800.000 forint és annak 2016. június 10. napjától számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni.
- [2] Az alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Vitatták a felperes által elvégzett munka megjelölt értékét, álláspontjuk szerint a munkavégzést be nem fejező felperesi jogelőd részére a teljesítéssel arányos díjat meghaladó díjat fizettek ki, további díjjal nem tartoznak. A felperessel szemben beszámítási kifogást is előterjesztettek, I. és II. rendű alperesek a beszámítási kifogással érvényesített követelést a felperesi jogelőd felszámolási eljárásában hitelezői igényként bejelentették.
- [3] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Tényként megállapította, hogy az I. rendű alperes mint vállalkozó közbeszerzés eredményeként 2015. július 9-én, 118.490.000 forint vállalkozási díj kikötése mellett vállalkozási szerződést kötött a cég1-vel a M. állomás felvételi épület felújítása és intermodális kapcsolat biztosítása tárgyú munkára, amely a felvételi épület, kiszolgáló épület felújítási és akadálymentesítési munkáit, valamint a V. előtető, pergolatető kivitelezési munkáit jelentette, majd - mivel a közbeszerzési eljárásban az I. rendű alperes nevesített alvállalkozót nem jelölt meg - a teljes beruházás értékének 10%-át el nem érő díjazású alvállalkozói szerződéseket kötött a saját cégcsoportjához tartozó II. és III. rendű alperessel, valamint a cég2-vel és a cég3-vel. Az alvállalkozók és az I. rendű alperes további alvállalkozási szerződéseket kötöttek, így, az I. rendű alperes és a felperesi jogelőd a M. felvételi épület építómesteri munkáira 11.600.000 forint nettó vállalkozói díjért; a II. rendű alperes és a felperesi jogelőd a felvételi épület ács, tetőfedő, bádogos és burkoló munkáira 11.600.000 forint nettó vállalkozói díjért; a III. rendű alperes és a felperesi jogelőd a felvételi épület épületlakatos és burkolási munkáira nettó 11.600.000 forint vállalkozói díjért; a cég2 és a felperesi jogelőd a felvételi épület épületgépészeti munkáira nettó 11.600.000 forint vállalkozói díjért; a cég3 és a felperesi jogelőd az erős- és gyengeáramú munkálatok elvégzésére 11.600.000 forint vállalkozói díjért; az I. rendű alperes mint megrendelő és az cég4 a M. felvételi épület építómesteri munkáira 11.600.000 forint vállalkozói díjért azzal, hogy 46.400.000 forint anyagszámla bemutatásával, anyagköltségként kerül elszámolásra.
- [4] Az elsőfokú bíróság a felperesi jogelőd által az I. rendű alperessel és annak alvállalkozóival kötött szerződéseket azok színleltége okán semmisnek találta, és azt állapította meg, hogy az alvállalkozói szerződés ténylegesen a felperesi jogelőd és az I. rendű alperes között jött létre az I. rendű alperesnek a cég1.-vel kötött vállalkozási szerződésének megfelelő műszaki tartalommal, a felperesi jogelőd részéről az I. rendű alperesnek 2015. július 22-én adott

áránlat szerinti, nettó 80.534.887 forint anyag + 35.541.620 forint munkadíj, azaz 116.076.507 forint vállalkozói díj kikötése mellett.

- [5] Megállapította, hogy a felperesi jogelőd úgy vonult le 2016. június közepén az építkezésről, hogy a munkát nem végezte el, ezért azt kellett vizsgálni a perben, hogy a vállalt munkákat milyen készségi fokban teljesítette. A perben beszerzett igazságügyi szakértő véleménye alapján - amely az építési napló hiányosságai, átadás-átvételi eljárás, a felek közti felmérés hiányában a cég1 által készített felmérés adatait tekintette tényadatnak - azt állapította meg, hogy a felperesi jogelőd készségarányos teljesítésének értéke 74.575.030 forint, amelyhez hozzászámítandó a pótmunkák és elmaradt munkák 1.914.140 forint egyenlege, így a készség és a pótmunka egyenlegének összege 76.489.170 forint. Ebből az összegből azonban levonandónak talált a felperes jogelődje helyett az I. rendű alperes által elvégzett munka értékeként 6.770.144 forintot, és azt állapította meg, hogy a felperes jogelődje összesen 69.719.026 forint ellenértékű munkát végzett a pótmunkákkal együtt.
- [6] A felperes részére járó vállalkozói díjból a felperes elismerése alapján teljesítettnek tekintett 66.298.000 forintot, és vizsgálta, hogy a felperes által kibocsátott - a szerződés szerinti vállalkozói díjat tartalmazó - vitás számlák kifizetése az I. rendű alperes részéről beszámítással megtörtént-e. A 000001 számú számla tekintetében megállapította, hogy annak vitatott, 8.009.75 forint összegét az I. rendű alperes - négy tételben - beszámítással megfizette, a beszámított követelés a felperesi jogelőd terhére nyílászárók vásárlásáról kiállított számlákból eredő 2.162.175 forint, 53.952 forint, 5.714.893 forint és 78.765 forint összegű követelés volt. Utalt arra, hogy a beszámítást bizonyítják az A/22 (valójában 14/A/22.) szám alatt csatolt iratok, valamint a 24/A/22/36. szám alatt csatolt bizonyítékok. A 000011 számú számlával kapcsolatban kifejtette, hogy az 5.800.000 forint összegű számlából az I. rendű alperes 2.477.324 forintot átutalással kifizetett, a fennmaradó összegből 2.000.000 forintot oly módon teljesített, hogy a felperesi jogelőd helyett fizetett meg a cég5-nek 2.000.000 forintot, utalt arra, hogy e tényt a 14/A/22/12. számú melléklet utolsó előtti átutalási tétele, valamint a 82/A/33. szám alatt csatolt engedményezési szerződés bizonyítja, ezen felül 268.732 forint és 303.092 forint beszámítással teljesítésre került, e tényt igazolják a 82/A/35-36. sorszám alatt csatolt iratok.
- [7] Az I. rendű alperes részéről történt teljesítést így összesen 81.372.919 forintban állapította meg, és mivel ez az összeg magasabb a felperes részére járó vállalkozói díjnál, a felperes vállalkozói díj megfizetésére irányuló keresetét elutasította.
- [8] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. Fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és az I. rendű alperes 10.191.170 forint és kamatai megfizetésére kötelezését kérte akként, hogy 8.009.785 forint után 2015. december 16. napjától, a fennmaradó 2.281.385 forint után 2016. január 9. napjától igényelt késedelmi kamatot. Elvégzett munka értékeként elfogadta az elsőfokú bíróság által megállapított 76.489.170 forint összeget. Vitatta azonban, hogy az I. rendű alperes helyette munkát végzett, és ezért a szakértő által kimunkált, elvégzett munka díjából le kellene vonni 6.770.140 forintot, mert álláspontja szerint az I. rendű alperes a munkavégzés tényét nem bizonyította. Vitatta a 000001 számú számlából 8.009.785 forint, a 000011 számú számlából 572.634 forint beszámítással történő teljesítését is, hivatkozott arra, hogy az I. rendű alperes a beszámítás megtörténtét nem bizonyította, az elsőfokú bíróság által megjelölt okiratok ezt nem igazolják, hivatkozott arra is, hogy az I. rendű alperes beszámítással érintett követelését nem ismerte el. A perköltség tekintetében, a pervesztesség-pernyertesség aránya meghatározásánál kérte figyelembe venni, hogy a szerződés érvénytelensége körében teljes mértékben pernyertes lett.
- [9] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy okiratokkal bizonyította a kompenzálassal történt teljesítést, illetve azt a tény, hogy a

felperesi jogelőd levonulását követően a térkőburkolási munkát, valamint a nyílászárók gyártását és beszerelését a felperesi jogelőd helyett maga végezte el, ezért ennek díját a felperes részére járó vállalkozói díjból le kell vonni.

- [10] A fellebbezés alaptalan.
- [11] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az elsőfokú eljárás iratai és a másodfokú eljárásban szerzett kiegészítő szakvélemény alapján az alábbiakkal egészíti ki:
- [12] A felperesi jogelőd által az I. rendű alperesnek adott árajánlathoz készített, 116.000.000 forint összegű költségvetés térkőburkolási munkákat nem tartalmazott. Az I. rendű alperestől saját megrendelője, a cég1 a térkőburkolást pótmunkaként rendelte meg, e munka a felperesi jogelőd levonulását követően készült el. A cég1 által készített felmérés e térkőburkolási munkát pótmunkaként tartalmazza, ennek anyagköltsége 2.216.020 forint, munkadíja 955.060 forint, összesen az e munkára eső díj 3.171.080 forint.
- [13] A nyílászárók beszerelése (asztalosipari munkák) a felperesi jogelőd vállalkozási szerződésének része volt. A homlokzati nyílászárókat a cég2 gyártotta, a felperesi jogelőd által kiállított anyagszámlákon nyílászárók nem szerepelnek. Az első nyílászárók szállítására a szállítólevelek szerint 2015. november 10. napján, beépítésére az építési naplóbejegyzés szerint 2015. december 16-án, december 21-én és december 22-én került sor. Ezeken napokon az építési naplójegyzés szerint az építkezésen csak a felperesi jogelőd alkalmazottai dolgoztak.
- [14] A felperesi jogelőd és a perben nem álló cég4 a felperesi jogelőd által az I. rendű alperesnek adott árajánlathoz készített költségvetésben szereplő munkálatok 61,5%-át végezte el.
- [15] A felperes által kiállított munkadíj számlák közül kifizetésre került a 000002, valamint a 000011 számú számla, egyenként 5.800.000 forint összegben. A 000011 számú számlából az I. rendű alperes 2.477.324 forintot készpénzzel, a számla fennmaradó összegét beszámítással teljesítette.
- [16] A II. rendű alperes a felperes munkadíj számláját nem fizette meg. A III. rendű alperes megfizette a felperes 000003 számú, 5.800.000 forint összegű munkadíjszámláját. A cég4 a vele kötött vállalkozási szerződés szerinti, 11.600.000 forint vállalkozói díjat munkadíjként megkapta, valamint kifizetésre került részére további 2.000.000 forint. A perben nem álló cég2 a felperesi jogelőd részére a 000004 számú számla szerinti 5.800.000 forint munkadíjat megfizette.
- [17] A felperesi jogelőd és a cég4. által kibocsátott számlák alapján az alperesek és a perben nem álló cég2 részéről történt munkadíj kifizetés teljes összege 36.800.000 forint.
- [18] Az I. rendű alperes a felperesi jogelőd által kibocsátott HS4SA0044621 számú, nettó 13.200.000 forint (bruttó 16.764.000 forint) összegű anyagszámlát, valamint az 000001 számú, nettó 13.196.670 forint összegű anyagszámlájából nettó 7.421.248 forintot (bruttó 8.749.986 forintot) átutalással megfizetett, a számla fennmaradó összegét pedig beszámítással teljesítette.
- [19] A II. rendű alperes a felperes HS4SA0044616 számú, valamint a HS4SA0044617 számú, egyenként 10.000.000 forint nettó összegű (12.700.000 forint bruttó) számláját megfizette.
- [20] Anyagköltség címén alperesek a felperesnek összesen 46.396.670 forintot fizettek meg.
- [21] A fentiek szerint kiegészített tényállás alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság keresetét elutasító érdemi döntésével egyetért, annak jogi indokait azonban az alábbiak szerint módosítja és egészíti ki:

- [22] Az elsőfokú bíróság a perbeli alvállalkozói szerződések általa megállapított érvénytelensége és a leplezett szerződés tartalma miatt a perben álló és perben nem álló felek közt teljes körűen el kívánt számolni, nem vette azonban figyelembe, hogy a felperesi jogelőd nem egyedüli alvállalkozó volt, ugyanakkor az I. rendű alperes teljesítéseként számolta el a III. rendű alperes és a perben nem álló megrendelők részéről történt teljesítést is. A másodfokú bíróság egyetért az elsőfokú bírósággal abban, hogy az érvénytelenség és a leplezett szerződés tartalma miatt a perben teljes körű elszámolásra kell, hogy sor kerüljön, az eljárás során a felek akarata is erre irányult. Ennek jogi alapja az, hogy az elsőfokú bíróság által érvénytelennek minősített szerződésekben rögzített munkák és az ahhoz kapcsolt vállalkozói díjak alapján a perbeli - leplezett - vállalkozási szerződés szerinti munkák nem voltak megbonthatók és elkülöníthetők sem megrendelői, sem alvállalkozói oldalról, erre a felek nem is törekedtek, csak a díj megbontását tartották szükségesnek, de az ahhoz tartozó díjarányos munkákat nem rögzítették. Ez okból a másodfokú bíróság úgy tekintette, hogy az eredetileg szerződő felek közt a szolgáltatások és ellenszolgáltatások jogilag oszthatatlannak minősülnek, ezért a perben álló és perben nem álló szerződő felek közötti elszámolás alapja a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:29.§-a és a Ptk. 6:33. §-a szerinti kötelezeti és jogosulti egyetemlegesség. Ebből pedig az következik, hogy az elszámolás során a felperesi jogelőd és az cég4 teljesítését együttesen kell figyelembe venni (ezt takarja a 61,5%-os teljesítés), és javukra történő, bármelyik alperes és a perben nem álló megrendelők által történt kifizetéseket a felperesi jogelőd részére történt kifizetesként kell figyelembe venni.
- [23] A fenti elvi alapból kiindulva a felperes és az I. rendű alperes közti elszámolás - tekintettel arra, hogy a felperesi jogelőd a vállalkozási szerződést csak részben teljesítette, és ezért az elvégzett munkával arányos díjazásra tarthat igényt a Ptk. 6:238. §-ára figyelemmel - a következőképpen alakul:
- [24] Az elsőfokú bíróság ténymegállapítása szerint a felperesi jogelőd és az I. rendű alperes között létrejött szerződésben kikötött vállalkozói díj 116.000.000 forint volt. A vállalkozói díj kikötés a felperesi jogelőd által az I. rendű alperesnek adott költségvetésen alapult. A perben kirendelt igazságügyi szakértő véleménye szerint a felperesi jogelőd teljesítése – anyagköltség és munkadíj – 74.575.030 forint volt, mely összeg a cég1 felmérése alapján – a cég1 költségvetése és a felperesi jogelőd költségvetése közti eltérésre figyelemmel arányosítottan – került kiszámításra. A szakértő által a felperes javára elfogadott teljesítés körében szerepel a nyílászárók 3.296.029 forint költsége, melyet azonban a felperes javára teljesítésként elfogadni nem lehet, mert nem nyert bizonyítást a perben az a tény, hogy a nyílászárók anyagköltségét a felperes viselte volna. A felek közti megállapodás az volt, hogy a beszerzett anyagok költségét a felperesi jogelőd az alpereseknek leszámllázza, nyílászáró költség számlázásra azonban a felperesi jogelőd részéről egyik alperes felé sem került sor, a kibocsátott számlák nyílászáró költséget nem tartalmaznak, következésképpen a felperes javára a nyílászárók anyagköltségét elszámolni nem lehetett, ezért a szakértő által kimunkált 74.575.030 forintból le kellett vonni a nyílászárók 3.296.029 forint költségét, így módon a felperesi teljesítés 71.279.100 forintban állapítható meg, amely a 116.000.000 forintos kikötött vállalkozói díj 61,5 %-a. Az I. rendű felperes és az cég4. együttes teljesítése tehát 71.279.100 forint összegben állapítható meg.
- [25] További, I. rendű alperes által hivatkozott tételekkel a szakértő által kimunkált összeget a másodfokú bíróság nem találta csökkenthetőnek. A nyílászárók beépítési költségének díjával a felperesi jogelőd vállalkozói díja azért nem csökkenthető, mert I. rendű alperes nem bizonyította, hogy ezeket a munkákat – amelyek kétséget kizáróan a felperesi jogelőd vállalkozási szerződésének részei voltak – a felperesi jogelőd helyett maga végezte el. A cég1 felmérése ezt nem igazolja, az építési naplóból a nyílászárók beépítésére vonatkozó részek pedig nem támasztják alá az I. rendű alperes állítását, azokon a napokon ugyanis, amikor

nyílászáró beépítésére került sor, az építési napló szerint csak a felperesi jogelőd dolgozói végeztek munkát, és nincs az építési naplónak olyan bejegyzése, amely az I. rendű alperes, vagy a cég2 munkavégzését támasztaná alá.

- [26] Nem találta csökkenthetőnek a másodfokú bíróság a felperes javára kimunkált összeget a térkőburkolás költségével sem. A szakértő a kiegészítő szakértői véleményében sem tudott magyarázatot adni arra, hogy miért kellene a felperes részére járó, kimunkált – pótmunkát nem tartalmazó - vállalkozói díjat olyan munka díjával csökkenteni, amely nem volt az alapvállalkozási szerződés része sem a felperes és az I. rendű alperes viszonylatában, sem a cég1 és az I. rendű alperes viszonylatában, az általuk megkötött szerződésben. A szakértő az alapvállalkozói munkadíjat külön munkálta ki, pótmunka és el nem végzett munkaköltségek egyenlegeként 1.914.140 forintot mutatott ki. A szakértői vélemény kiegészítése alapján sem volt megállapítható az, hogy a szakértő által kimunkált 74.575.030 forint összeg tartalmazna 3.171.080 forint térkőburkolási költséget, a szakértő többszöri kérdésre sem tudott magyarázatot adni arra, hogy ezt miért tartotta levonható tételnek. Ez a munka egyik fél vállalkozási szerződésének sem volt része, azt pótmunkaként végezte el az I. rendű alperes a cég1 felé, ebből következően pedig ez az alap vállalkozói díjban nem, csak a pótmunkadíjban jelentkezhetett, melyet a szakértő külön, 1.914.140 forint összegben számolt el a felperesi jogelőd javára. Mivel a szakértő által alapvállalkozói díjként kimunkált összegben térkőburkolási költség nem szerepel, annak levonására sincs lehetőség.
- [27] Munkadíj címén a felperesi jogelődnek, valamint az cég4-nek az árajánlat és az eredetileg megkötött alvállalkozói szerződések szerint 6 x 11.600.000 forint, összesen 69.600.000 forint járt volna, ha a szerződést teljesítik, ezért munkadíjként ennek teljesítésarányos (61,5%) részére, 42.804.000 forintra tarthatnak igényt. A kiegészített tényállás szerint munkadíjként kifizetésre került 36.800.000 forint, melyből az cég4. részére történt kifizetés tényét és összegét az elsőfokú eljárásban 1.G.40.057/2017/14/A/22/27., 14/A/22/29. és 14/A/22/31. szám alatt csatolt iratok igazolják.
- [28] Anyagköltség címén a leplezett szerződés szerint az az összeg járna a felperesnek, amely összeg tekintetében úgy állapodtak meg a felek, hogy anyagszámlák kerülnek kiállításra, ez pedig 46.400.000 forint nettó összeg, mely áfával nem növelhető, mert a perbeli munkák alapján kiállított számláknál a fordított áfa fizetés szabályai érvényesültek, a kiállított számlák áfát nem tartalmazhattak. A szerződés 61,5%-os teljesítésére figyelemmel a felperest 28.536.000 forint illeti meg. A kiegészített tényállás szerint kifizetésre került anyagköltségként 46.396.670 forint.
- [29] A felek között két számla részbeni kifizetésének ténye volt vitás. A 00011 számú munkadíjszámla és a 000001 számú anyagszámla kifizetését a másodfokú bíróság tényként állapította meg tekintettel arra, hogy e számlák kifizetését a felperes a keresetlevelében kifejezetten elismerte, az elismeréssel szemben a számlakifizetés hiányát pedig az 1952. évi III. törvény (rPp.) 164. § (2) bekezdésének megfelelően nem bizonyította.
- [30] A fentiek okán a felperes alapvállalkozói díjként a 42.804.000 forintot és 28.536.000 forintot, pótmunka díjaként 1.914.140 forintot, így összesen 73.254.140 forintot igényelhet. Kifizetésre került 83.196.670.000 forint, a felperes részére kifizetett összeg tehát meghaladja a neki járó összeget, a további vállalkozói díj megfizetésére irányuló keresetét helyesen utasította el az elsőfokú bíróság, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [31] A felperes fellebbezése sikertelen volt, ezért az rPp. 78. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban felmerült költségét maga viseli, köteles továbbá az I. rendű alperes másodfokú eljárásban felmerült költségét megfizetni, mely áll az ügyvédi munkadíjból - melynek összegét a másodfokú bíróság a felszámított összeggel egyezően állapította meg -, valamint az I. rendű alperes által a másodfokú eljárásban előlegezett 100.000 forint szakértői díjból. A

felperes a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt önálló megállapítási keresetet nem terjesztett elő, ilyet az elsőfokú bíróság nem bírált el, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének az érvénytelenségre vonatkozó, indokolásban megjelenő döntése önálló pertárgyértékkel, amely a perköltséget befolyásolná, nem bír. A felperes illetékfeljegyzési jog kedvezményében részesült, ezért a jelen eljárásban még alkalmazandó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles az államnak a feljegyzett másodfokú eljárási illetéket megfizetni.

Pécs, 2022. május 25.

Dr. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. bíró